

Recensie: Anne De Smet

Ted van Lieshout: 'Mijn meneer' Uitgeverij Querido BV, Amsterdam 2012. ISBN-978 90 214 4202 0 Zie ook: www.querido.nl Werk: www.tedvanlieshout.com (Geestelijk gezondheidszorg/ Seksueel Misbruik/AG/ED/1)

Soort boek/ ziekte/ stijl: Een roman voor volwassenen waarin Ted van Lieshout een jeugdervaring dramatiseert vanuit zijn perspectief als elfjarige. Deels autobiografisch, deels fictief worden de jeugdherinneringen aan elkaar gesmeed. De tedere relatie met 'zijn meneer', een pedofiele man, ontstaat spelenderwijs. Men spreekt van pedofilie wanneer een volwassene verliefd wordt en zich seksueel aangetrokken voelt tot kinderen of adolescenten. Typerend is het investeren in een vriendschap en het ombuigen ervan waarbij de seksuele drempels van het kind worden verlaagd. Pedofilie is geen ziekte maar geaardheid met milde en kwade vormen. Hoe mensen vandaag pedofielen zien is behoorlijk heftig. Van Lieshout hoopt het beeld dat 'een kind wordt gegrepen door een monster' te nuanceren. Hij vindt dat pedofielen wel zichtbaar moeten blijven en een plaats in de samenleving moet worden gegund. Een prachtig en subtiel boek, om je op te verheugen en door te lezen.

Over de schrijver: Ted van Lieshout is een veelbekroond kinderboekenschrijver, dichter en beeldend kunstenaar. Zijn werk is autobiografisch getint. In 1999 schreef hij *Zeer kleine liefde*, een dichtbundel voor de jeugd over de relatie tussen een jongen en een man. Van Lieshout is geboren in Eindhoven in 1955 en komt uit een kroostrijk gezin.

Korte beschrijving: Ted is elf jaar, heeft geen vriendjes en wordt op school gepest. Thuis heeft hij alleen te maken met moeder en een kostganger. Vader is overleden. 'Zijn meneer' komt in het dorp wonen en maakt contact met op geraffineerde wijze. Teds tekentalent is het aanknopingspunt. Ted voelt zich bijzonder en voelt genegenheid. Ze doen samen leuke dingen. De gesprekken vindt hij meest belangrijk. Ted 'wil' meneer maar voelt dat het eigenlijk niet mag vanwege hun verschil in leeftijd en 'als ik een meisje was, zou het half zo erg zijn.' Hij deelt zijn geheim met Maria in het kapelletje langs de weg en schrijft haar 18 brieven die hij zorgvuldig verstopt op zolder tussen de kerstspullen. Tevergeefs wacht hij op een teken van Maria of het allemaal wel in orde is, of hij misschien vergeving kan krijgen voor het kijken naar iemand zonder kleren? Ted vindt dat hij een vies kind aan het worden is en twijfelt of zijn meneer wel echt geïnteresseerd is in hem. Tijdens een ontmoeting, wanneer ze iets doen wat 'niet meer samen' is, verbreekt hij de relatie met de man.

Wat viel op: Het zijn de registraties van een elfjarige waardoor de lezer voorbarige conclusies uitstelt. Er ontstaat ruimte in denken die de schrijver daarmee heeft ingelast. De behoedzame Ted die in al zijn contacten anticipeert op wat anderen zouden kunnen zeggen of doen. De veranderende toon in de vertrouwensrelatie met meneer. De tweestrijd van Ted die grenzen forceert of bewaakt om de genegenheid van de man niet te verliezen. Het nawoord van de volwassen Ted die niet weet hoe

deze ervaring hem heeft gevormd en hoe zijn leven zich zou hebben ontwikkeld zonder: 'Ik ben van mening dat deze ervaring, samen met alle andere, ervoor heeft gezorgd dat ik ben geworden wie ik ben, en dat wijs ik niet af'.

Citaten: Pag. 50: "Het hoofd van de school heeft een keer opgesomd wat je moet zeggen als je in de biechtstoel zit en volgens mij zetten alle jongens het hem braaf na: 'Ik ben ongehoorzaam geweest en ik heb onkuise gedachten gehad'. Ikzelf zeg dat laatste nooit. Ik weet best wat ermee bedoeld wordt, maar het gaat niemand wat aan of ik zulke gedachten heb en zeker meneer pastoor niet. Je kunt volgens mij helemaal niet besluiten welke gedachte je wel wilt en welke niet, want die krijg je gewoon. Hoe kun je nou een gedachte niet willen die je net gedacht hebt? Dat kan volgens mij geen zonde zijn. Een zonde is altijd expres en een gedachte per ongeluk. Behalve als je met opzet iets naars gaat zitten bedenken, zoals een moord beramen. Als ik aan de beurt ben en in de donkere biechtstoel ga zitten, zeg ik, omdat het nu eenmaal zo hoort: 'Vader, vergeef mij want ik heb gezondigd.' Ik vind het ontzettend stom dat je vader hoort te zeggen tegen meneer pastoor. Hij is mijn vader niet en ik ben niet zijn zoon."

Pag. 67: "Het is misschien overdreven om te zeggen, Maria, maar tegen het einde van het schooljaar (weet u eigenlijk wel dat ik over ben naar de zesde klas met nul onvoldoendes? Zelfs geen onvoldoendes voor gedrag, vlijt en doorzettingsvermogen. Er staat een negen voor tekenen en een acht voor handenarbeid en muziek op mijn rapport!) was het zo gewoon geworden dat meneer en ik elkaar op zaterdagmiddag zagen dat we een soort vrienden werden, al is het raar om dat te zeggen van een meneer en een jongen. Toch is het zo. Volgens mij vindt hij mij bijzonder, omdat hij het zelf ook is. En hij vindt mij niet zo kinderachtig als andere jongens van mijn leeftijd. Dat heeft hij tenminste een paar keer gezegd. Ik denk dat hij daarom bevriend met mij wil zijn."

Pag. 107: "De afgelopen week heb ik anders gekeken naar de mensen om me heen. Ik ben me er ineens van bewust dat ze een bloot lichaam onder hun kleren hebben, hoewel ik dat natuurlijk altijd heb geweten. Nu betrapte ik mezelf erop dat ik me afvroeg hoe mensen op straat er zonder kleren uitzien. Vooral nette mensen met deftige kleren aan en keurig gepoetste schoenen. Ik ben er nieuwsgierig naar. Een beetje. Niet altijd en niet bij iedereen. En soms tegen mijn zin. Vooral toen ik mijn moeder zag afwassen en me voorstelde hoe dat er zonder jurk uitziet. Bah, dat wilde ik niet, hoor. Laat ik er nu ook maar over ophouden."

Pag. 168: "Ik stond daar en had zin om me aan zijn been vast te klampen, zoals ik vroeger deed als ik bang was dat mijn moeder weg zou gaan. Toen vond ik het fijn als ze me in haar armen nam, maar dat vind ik steeds minder prettig. Omdat ik me dan net een klein kind voel. Als je groter wordt wil je nu eenmaal los. Ik wil gewoon los. En nu ineens wilde ik vast. Ik vond dat ik iets moest doen, dat ik moest laten merken dat ik hem aardig vond."

Trefwoorden: pedofilie, pedoseksualiteit

Themawoorden: relatie, grenzen, seksualiteit, vriendschap

Enkele recensies: *De verhouding is fundamenteel ongelijkwaardig, maar lijkt zich niet anders te ontwikkelen dan een gewone liefdesrelatie. Het is alsof je de jonge Ted zijn recht op zijn eerste liefde zou ontzeggen, door de relatie op voorhand af te keuren. Wie 'Mijn meneer' leest, wordt ondanks zijn vooroordelen heen en weer geslingerd tussen boosheid op de meneer en begrip voor de relatie. Het dubbele gevoel blijft – de relatie eindigt en daarmee het verhaal, maar het dilemma wordt niet beslecht. In een maatschappelijke discussie die geen redelijkheid meer duldt, biedt Mijn meneer een voorzichtig tegengeluid, waarvan je niet wist dat je het wilde horen. De gezochte nuance heeft Van Lieshout gevonden, met een roman die er literair en maatschappelijk toe doet.* Thomas de Veen.

Met 'Mijn meneer' doet Van Lieshout precies wat literatuur hoort te doen. Schuren, heersende opvattingen op scherp zetten en morrelen aan een ingesleten moraal. Zodat er ruimte komt voor afwijkende stemmen. De vraag of de roman gezien kan worden als een pleidooi voor of tegen pedoseksuele relaties is daarom ook niet relevant.” Lisa van Erp.

Extra: Documentaire [Ik zal uw naam niet noemen](#) in 'Het uur van de wolf', regie Arno Kranenburg.

Interview met Pauw en Witteman: <http://www.youtube.com/watch?v=i-8Y6Q-nagY>.